

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

Journal of Research and Development in Special Education

บทความทางวิชาการ

- การส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเอง สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดย ทมลลา บุญกาญจน์
- สภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธิกุล
- การใช้คลื่นความถี่ต่ำในการบำบัดอาการนอนหลับผิดปกติของเด็กออทิสติก โดย อัญชลิพร ลพประเสริฐ

บทความทางวิจัย

- การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากการสอนโดยวิธีสอนแบบวรรณิ์ ร่วมกับสื่อตาราง โดย จำปี แดงด้วง
- การพัฒนาระบบการช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ RTI MODEL โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต
- การศึกษาปัญหาและความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหาของผู้ปกครองและครู เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน อารมณ์ และสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดย รองศาสตราจารย์ลัดดาวลัย เกษมเนตร
- ศึกษาความสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาเรียนร่วมกลุ่มชาติพันธุ์ผู้สกุรที่บกพร่องทางการเรียนรู้ จากการสอน อ่านและเขียนภาษาไทยตามแนวพหุปัญญาาร่วมกับการสอนทวิภาษาและสื่อบทเรียน การตูนสองภาษา (ไทย-ผู้สกุร) โดย ศิริพร หมั่นงาน

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ
สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Journal of Research and Development in Special Education
Research and Development Institute for Special Education
Srinakharinwirot University
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2557

- เจ้าของ :** สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
โทร.02-649-5000 ต่อ 15639
โทรสาร. 02-649-5000 ต่อ 15639
- พิมพ์ที่ :** มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วัตถุประสงค์ :** เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทั้งบทความวิชาการและบทความวิจัยทางด้านการศึกษาพิเศษของคณาจารย์ นิสิต/นักศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจงานทางด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อการนำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อไป โดยสถาบันฯ มีนโยบายในการจัดทำวารสารอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งการพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพได้มาตรฐานที่กำหนด
- ที่ปรึกษา :** ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ
หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- หัวหน้ากองบรรณาธิการ :** อาจารย์ ดร.ชนิดา มิตรานันท์
- กองบรรณาธิการ :** ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม
ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ดีจงกิจ
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี จิวพัฒนกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ดารณี ศักดิ์ศิริผล
รองศาสตราจารย์ ดร.อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ โพธิ์สาร
อาจารย์ ดร.มลิวลัย ธรรมแสง
อาจารย์ ดร.สุธาวลัย หาญขจรสุข
- รูปเล่ม :** นางสาวกมลชนก ลิ้มปิยากร

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านและประเมินคุณภาพของบทความ

1. ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรี จี๊พัฒน์กุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจิดต์ อภินันท์รักษ์	ข้าราชการบำนาญมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
6. อาจารย์ ดร.มลิวัลย์ ธรรมแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
7. อาจารย์ ดร.กิงสร เกาะประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา
8. อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ เสรี	มหาวิทยาลัยมหิดล

วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ

Journal of Research and Development in Special Education

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2557

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทความทางวิชาการ	
สภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล	11
การส่งเสริมทักษะการช่วยเหลือตนเอง สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดย ทมลลา บุญกาญจน์	23
การใช้คลื่นความถี่ต่ำในการบำบัดอาการนอนหลับผิดปกติของเด็กออทิสติก โดย อัญชลีพร ลพประเสริฐ	30
บทความทางการวิจัย	
การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากการสอนโดยวิธีสอนแบบวรรณิ ร่วมกับสื่อตาราง โดย จำปี แดงดวง	39
การพัฒนากระบวนการช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้ RTI MODEL โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต และคณะ	46
การศึกษาปัญหาและความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหาของผู้ปกครองและ ครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน อารมณ์ และสังคมของเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดย รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ	60

การศึกษาปัญหาและความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหาของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรม
ด้านการเรียน อารมณ์ และสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

A study of problems and needs of parents and teachers in the understanding of gifted
students' learning, affective, and social behaviors*

รองศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร**

Laddawan Kasemnet

รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์***

Chusee Wongrattana

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินงี**

Prateep Jinngae

รองศาสตราจารย์ประณต เค้าจิม****

Pranot Khotchim

อาจารย์ทัศนาทองภูกดี**

Tasana Thongpukdee

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหาของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน อารมณ์ และสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งเป็นการวิจัยในระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ วิธีดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครอง และครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 111 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ที่คณะผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย

ผลการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

*งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินแผ่นดินมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

***อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

****อาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

พบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการเรียน คือ การไม่สนใจเรียน และมีความเห็นเพิ่มเติมในระดับประถมศึกษาว่ามีปัญหาเรื่องความเอาใจใส่เฉพาะวิชาที่อยากเรียน ด้านอารมณ์ คือ การแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมกับผู้อื่น และการเอาแต่ใจตนเอง ส่วนด้านสังคม ผู้ปกครองเห็นว่าเด็กระดับประถมศึกษามีปัญหาทั้งเรื่องการขอยุ่คนเดียวและการขอเข้าสังคม มีเพื่อนมาก แต่ระดับมัธยมศึกษาพบปัญหามากเฉพาะเรื่องการขอเข้าสังคม มีเพื่อนมาก ครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการเรียน คือ การไม่สนใจเรียน ด้านอารมณ์ คือ โกรธ โมโหง่าย และด้านสังคม คือ ขอยุ่คนเดียว

สำหรับความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหาพบว่า ผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหาลำดับที่ 1 ด้านการเรียน คือ การเอาใจใส่การเรียน ด้านอารมณ์ คือ การรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง ส่วนด้านสังคม ผู้ปกครองต้องการความรู้เรื่องการมีทักษะในการเข้าสังคมได้ดี กลุ่มครูต้องการความรู้เรื่อง การคบหาเพื่อน

คำสำคัญ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ พฤติกรรมด้านการเรียน พฤติกรรมด้านอารมณ์พฤติกรรมด้านสังคม

Abstract

This study investigated problems and needs of parents and teachers in the understanding of learning, affective, and social behaviors of gifted students in primary and secondary schools. It was under a research project that sought to develop learning innovation for parents and teachers of gifted learners. There were 111 participants which comprised parents of gifted children and teachers of gifted students in schools that provided education for the gifted in Bangkok metropolitan area. Research instruments were questionnaires that surveyed problems and needs of parents and teachers in the understanding of gifted students' learning, affective, and social behaviors. Data were analyzed using descriptive information.

Results

Data from this study showed that parents of gifted studying in primary and secondary schools agreed unanimously that disinterest in learning was a major problem among the gifted learners. Parents of gifted students in the primary school level added that their gifted children were prone to be single minded in subjects that they were personally interested in. In terms of social behaviors, parents of gifted children in primary schools expressed their concerns in two aspects: 1) tendency towards isolation, and 2) preference for sociability. However, parents of the gifted youth in secondary schools were apprehensive about their children's preference for sociability. Primary and secondary school teachers of gifted students reported a concern in gifted students' lack of interest in learning. In light of affective and social behaviors, teachers stated that gifted students were likely to be short-tempered and introverted, respectively. Parents and teachers of gifted students studying in the primary and secondary school levels expressed their desires to gain knowledge about attentiveness in learning and self-control. In the social behavior aspect, parents wanted to have a better understanding of social skills whereas teachers would appreciate knowledge regarding friendship among the gifted.

Keywords: gifted children, learning behaviors, affective behaviors, social behaviors

ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ประเทศไทยนับเป็นประเทศหนึ่งที่ยังต้องการการพัฒนาในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การกีฬา หรือแม้แต่การบริหาร ด้วยเหตุนี้การพัฒนาศักยภาพของคนในชาติ ซึ่งถือเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศ จึงนับเป็นสิ่งสำคัญและควรได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา "คนเก่ง" ที่ว่ากันว่าจะต้องเริ่มแต่วัยเยาว์ ท่ามกลางการตื่นตัวและการส่งเสริมในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ด้วยการจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นแก่บุคคลเหล่านั้น โดยถือว่าสิ่งนั้นเองจะทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับประเทศได้เป็นอย่างดี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548) ได้ให้ความหมายของคำว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง เด็กที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ การสร้างงานทางทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถทางกีฬา และความสามารถทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขาอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอื่นที่มีอายุระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์เดียวกัน สอดคล้องกับ อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ (2555) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง ผู้ที่แสดงออกถึงความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ที่เหนือกว่าผู้อื่นในวัยเดียวกัน หรือแสดงออกถึงศักยภาพที่สามารถพัฒนาได้อย่างโดดเด่นหากได้รับโอกาสหรือมีความสามารถเป็นที่ประจักษ์มากกว่าผู้อื่นที่มีสภาพแวดล้อมเดียวกัน และแสดงความรักความสนใจ ในสิ่งที่ตนทำได้อย่างมุ่งมั่นและอย่างต่อเนื่อง

สำหรับเด็กกลุ่มนี้ จะสามารถเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศได้ หากเราสามารถพัฒนาให้เด็กมีโอกาสดูใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ การทำความเข้าใจเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูควรที่จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กที่มีศักยภาพด้านต่างๆ อย่างมาก ซึ่งเป็นเรื่องน่าเสียดายถ้าไม่ได้รับการดูแลส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพของเขา จากการศึกษาดูเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ที่มีความสามารถพิเศษพบว่า เด็กกลุ่มนี้มีคุณลักษณะบางอย่างที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป ซึ่งคุณลักษณะบางอย่างก็ก่อให้เกิดผลดี บางคุณลักษณะก็ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ทั้งด้านการเรียนและด้านอารมณ์สังคม เช่น คุณลักษณะที่ก่อให้เกิดผลดี ได้แก่ เด็กที่มีความสามารถพิเศษจะเป็นเด็กที่เรียนรู้ได้เร็วและง่ายในการทำความเข้าใจที่เป็นนามธรรม และเป็นเด็กที่วิจารณ์สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผล เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่เกิดขึ้นของเหตุการณ์ต่างๆ มีความรู้สึกไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ รอบตัวช่างสังเกต สามารถมองเห็นรายละเอียดของสิ่งต่างๆ ได้ดี มักมองเห็นอะไรได้มากกว่าคนอื่น รับรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องการให้ใครมาขัดจังหวะในขณะที่ยังจดจ่อกับกิจกรรมบางอย่าง มีสมาธิในการทำสิ่งต่างๆ ได้นาน โดยเฉพาะเมื่อสนใจอะไรจะลืมเวลา จดจำสิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว ระลึกข้อมูลได้รวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ส่วนคุณลักษณะที่ทำให้เกิดผลเสีย เช่น การมีลักษณะชอบทำสิ่งต่างๆ

ให้สมบูรณ์แบบไม่มีที่ติ (Perfectionism) ซึ่งมักจะแสดงออกให้เห็นในลักษณะต่างๆ ได้แก่ แสดงความหงุดหงิดและโกรธอยู่เกือบตลอดเวลา พูดเร็ว เดินเร็ว รับประทานเร็ว ชอบการแข่งขันอย่างมาก จัดเวลาทำงานมากขึ้นกว่าเดิม เล่นน้อยกว่าเด็กทั่วไป ไม่ค่อยผ่อนคลายความตึงเครียด ไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เด็กกลุ่มนี้มีจิตสำนึกเกี่ยวกับตัวเองสูงเกินไป มีความรู้สึกเกี่ยวกับการมีชีวิตอยู่ มากไป เด็กจะมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง เพราะคนอื่นไม่ค่อยสนใจความคิด ความรู้สึกของเขา มีปัญหาในการปรับตัว จึงทำให้เด็กมีทักษะทางสังคมต่ำ มีความเครียดและความคับข้องใจสูง กลัวความล้มเหลว เด็กกลุ่มนี้มักมีความคิดดีและเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้เร็ว แต่เมื่อลงมือทำมักทำงานไม่ค่อยสำเร็จ รวมทั้งขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้ไม่กล้าแสดงออกหรือแสดงออกอย่างไม่เหมาะสม (Adderholdt, 1987 อ้างอิงใน อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์, 2555) ลักษณะที่กล่าวมานั้นก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวกับความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งได้แก่ ต้องการการเรียนรู้ในสิ่งที่ท้าทายต่อศักยภาพและความสามารถของเขา ต้องการงานที่ซับซ้อนและยากกว่าระดับปกติ ต้องใช้เวลาในสิ่งที่เขาเชี่ยวชาญน้อยกว่าเด็กคนอื่นๆ และเขาสามารถทำสำเร็จเร็วกว่า ต้องการการยอมรับจากเพื่อนวัยเดียวกันและเพื่อนต่างวัยที่มีความสามารถทางสติปัญญาทัดเทียมกัน หรือคบคนที่อายุมากกว่าหรือคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันกับเขา ต้องการโอกาสที่จะได้แสดงออกซึ่งความสามารถในต้องการโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถพื้นฐานและสิ่งที่ตนเองสนใจ และต้องการคำปรึกษาจากผู้ที่เป็นที่พึ่งได้ ดังนั้น ผู้ปกครองและครูควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งความต้องการดังกล่าวของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ถ้าหากพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กผู้มีความสามารถเพียงพอก็จะทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้อย่างดีพอ

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้คณะผู้วิจัยสนใจศึกษาว่า ผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับเด็กเรื่องใดบ้าง ในด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม รวมทั้งความต้องการความรู้ใดบ้างในการแก้ปัญหาทั้ง 3 ด้านนั้น ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ปกครองและครูมีความรู้ความเข้าใจเด็กกลุ่มนี้ได้อย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่

การช่วยเหลือและการพัฒนาเด็กได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร เป็นผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ทั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อใช้ในการสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ทั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 111 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง เด็กที่ได้รับการระบุหรือรับรองจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านอย่างโดดเด่นเหนือเด็กทั่วไป หรือเด็กในวัยเดียวกัน ซึ่งความสามารถดังกล่าวประกอบด้วยความสามารถทางสติปัญญา วิชาการเฉพาะด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะการแสดง ดนตรี ความเป็นผู้นำ กีฬา และอื่นๆ ที่มีคุณค่าต่อสังคม

ในงานวิจัยนี้ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ เด็กที่ได้รับการระบุจากโรงเรียนว่ามีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างโดดเด่นเหนือเด็กทั่วไป หรือเด็กในวัยเดียวกัน

2. ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง ผู้ที่ให้การดูแลอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ได้รับการระบุจากโรงเรียนว่ามีความสามารถพิเศษ

3. ครูผู้สอนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง ครูประจำชั้นหรือครูผู้ทำการสอนในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษ

นิยามปฏิบัติการ

ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง สิ่งที่ผู้ปกครองและครูระบุถึง

ลักษณะการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษใน 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม รวมทั้งการระบุถึงความต้องการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ได้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง และครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อันจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ต่อไป

2. หน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ได้ทราบข้อมูลที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษอย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครู เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีขั้นตอนและการดำเนินการดังนี้

1. คณะผู้วิจัยร่วมกันพิจารณาประเด็นสำคัญที่ใช้สร้างแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครู ซึ่งได้ข้อสรุปว่า มี 2 ประเด็น แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 การสำรวจปัญหาที่พบในเด็กที่มีความสามารถพิเศษ แบ่งเป็น

- 1.1. ด้านการเรียน
- 1.2. ด้านอารมณ์
- 1.3. ด้านสังคม

ประเด็นที่ 2 การสำรวจปัญหาที่เด่นชัดที่ผู้ปกครองและครูต้องการมีความรู้ความเข้าใจใน การแก้ปัญหาต่างๆ มากที่สุด โดยให้ระบุปัญหาและความต้องการจำแนกตามด้านดังนี้

- 2.1. ด้านการเรียน
- 2.2. ด้านอารมณ์
- 2.3. ด้านสังคม

2. สร้างแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครู เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด 3 ข้อ ใช้สำรวจปัญหาในแต่ละด้าน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม

ปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ซึ่งให้กลุ่มตัวอย่างเสนอปัญหาที่เด่นชัดที่ต้องการมีความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด โดยให้เสนอปัญหาด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ด้านละ 3 ลำดับ

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ท่านเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนประเภทใด ระดับใด

โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนพิเศษ

โรงเรียนไม่ทูลดศึกษา

ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี

ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนมหิตลวิทย์ยานุสรณ์ (ระดับมัธยมศึกษา)

ตอนที่ 2 จากประสบการณ์ของท่านพบว่า ลูกของท่านซึ่งเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีปัญหาในด้านต่างๆอะไรบ้าง

2.1 ปัญหาด้านการเรียน เช่น ไม่สนใจการเรียน

2.2 ปัญหาด้านอารมณ์ เช่น เอาแต่ใจตนเอง

2.3 ปัญหาด้านสังคม เช่น ชอบอยู่คนเดียว

ตอนที่ 3 การจัดลำดับปัญหาและความต้องการความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหา

จากปัญหาที่ท่านระบุในตอนที่ 2 ท่านคิดว่าปัญหาใดเป็นปัญหาที่เด่นชัดที่ท่านต้องการมีความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหานั้นมากที่สุด ขอให้ท่านเรียงลำดับ 1-3 จากมากที่สุดในแต่ละด้าน

3.1 ด้านการเรียน

ลำดับที่ 1

ลำดับที่ 2

ลำดับที่ 3

3.2 ด้านอารมณ์

ลำดับที่ 1

ลำดับที่ 2

ลำดับที่ 3

3.3 ด้านสังคม

ลำดับที่ 1

ลำดับที่ 2

ลำดับที่ 3

1.3 นำแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม แล้วปรับปรุงให้สมบูรณ์

1.4 นำแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนไม่ทูลดศึกษา และโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี (ฝ่ายประถม) และระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนมหิตลวิทย์ยานุสรณ์ และโรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 111 คน

1.5 สรุปผลการสำรวจปัญหาและความต้องการความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหา โดยกาวิเคราะห์เนื้อหาและคำนวณค่าร้อยละ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับดำเนินกิจกรรมในระยะที่ 2 ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษพบว่า

1. ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการเรียน คือ การไม่สนใจเรียน และมีความเห็นเพิ่มเติมในระดับประถมศึกษา มีปัญหาเรื่องความเอาใจใส่เฉพาะวิชาที่อยากเรียน ด้านอารมณ์ คือ การแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมกับผู้อื่น และการเอาแต่ใจตนเอง ส่วนด้านสังคมพบว่า ผู้ปกครองเด็กระดับประถมศึกษามีปัญหาทั้งเรื่องการชอบอยู่คนเดียว และการชอบเข้าสังคม และมีเพื่อนมาก แต่ระดับมัธยมศึกษา พบปัญหาเฉพาะเรื่องการชอบเข้าสังคมและมีเพื่อนมาก ส่วนความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหาลำดับ 1 ในแต่ละด้านเป็นดังนี้ ด้านการเรียน คือ การเอาใจใส่การเรียน ด้านอารมณ์ คือ การรู้จักควบคุมอารมณ์ และด้านสังคม คือ การมีทักษะในการเข้าสังคมได้ดี

2. ครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ด้านการเรียน คือ การไม่สนใจเรียน ด้านอารมณ์ คือ โกรธ โหม่งง่าย และด้านสังคม คือ ซบเซาอยู่คนเดียว สำหรับความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหา ลำดับที่ 1 ในแต่ละด้านเป็นดังนี้ ด้านการเรียน คือ การเอาใจใส่ในการเรียน ด้านอารมณ์ คือ รู้จัดควบคุมอารมณ์ตนเอง และด้านสังคม คือ การคบหาเพื่อน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้จะได้อภิปรายเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ตามการรับรู้ของผู้ปกครองและครู

ประเด็นปัญหาด้านการเรียน ผลการวิจัยพบว่าทั้งผู้ปกครองและครูต่างมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าปัญหาด้านการเรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษส่วนใหญ่ทั้งในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา คือ การไม่สนใจเรียน การที่ผลการวิจัยพบว่า การไม่สนใจเรียนเป็นปัญหาสำคัญด้านการเรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อาจพิจารณาจากหลายมุมมองที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ถึงสาเหตุการไม่สนใจเรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะเฉพาะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

เด็กที่มีความสามารถพิเศษมีคุณลักษณะเฉพาะที่เด่นชัดหลายประการที่อาจเป็นสาเหตุให้เด็กไม่สนใจการเรียน จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยจำนวนหนึ่ง พบว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษมี ความถนัดในบางสิ่งบางอย่างสูงมาก จึงมักขาดความสนใจในการเรียนวิชาสามัญ เด็กเหล่านี้ยังชอบใช้เวลาตรึงตรองค้นคว้าสิ่งที่ตนชอบและสนใจอย่างลึกซึ้ง จึงอาจดูเหมือนเป็นเด็กเลื่อนลอยหรือฝันกลางวันในห้องเรียนเป็นบางครั้งบางคราว (ดุชฎี บริพัตร, 2548) คุณลักษณะที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ มีความเอาใจใส่ด้วยความมุ่งมั่นบากบั่นเป็นพิเศษในงานที่ตนมีความสนใจสูง ในช่วงเวลาที่ยาวนาน เด็กจึงต่อต้านการรบกวนหรือการต้องทำกิจกรรมตามกำหนดการ ถูกรับรู้ว่าเป็นเด็กที่อึดื้อไม่ให้ความร่วมมือ (Clark et al. 1988) นอกจากนี้แล้วเด็กที่มีความสามารถพิเศษมักมีความสนใจที่หลากหลายกระหายที่จะเรียนรู้ในทุกๆ ด้าน อ่านทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในสายตา อาจส่งผลให้เด็กสนใจทำกิจกรรมมากมายไปเรื่อย ๆ แบบชั่วคราว โดยไม่ได้พัฒนาทักษะและความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง (Ehrlich, 1985) พ่อแม่และครูอาจมองว่าเด็กเป็นคน

"จับจด" คือ ไม่เอาใจใส่อะไรจริงจัง รวมถึงการเรียนด้วย นอกจากนี้ ความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นที่หลากหลายเกินปกติธรรมดาจะทำให้ยากต่อการทำงานกลุ่มด้วย (Clark, 1988)

2. ด้านหลักสูตรและวิธีการสอนของครูที่ไม่ตอบสนอง ต่อคุณลักษณะด้านการรู้คิดของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

จากการวิจัยของนักการศึกษาทำให้ทราบว่าการหลักสูตรและวิธีการสอนของครูเป็นขบวนการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษอยู่ไม่น้อย (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2537) หลักสูตรปกติส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรสำหรับเด็กทั่วไป มิใช่เพื่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จึงไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการเป็นพิเศษของเด็กเหล่านี้ เป็นเหตุให้เด็กเหล่านี้ต้องสูญเสียความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัว เกิดความเบื่อหน่ายกับหลักสูตรปกติ ไม่อดทนกับการ "รอคอยกลุ่ม" (ลลิตา เหล่าพานิช, 2538; ดุชฎี บริพัตร, 2548) ส่วนในด้านวิธีการสอนของครูปรากฏว่า ครูใช้วิธีการสอนที่ไม่สามารถตอบสนองต่อคุณลักษณะด้านการรู้คิดของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ประกอบด้วยการสอนโดยใช้การบรรยาย การนำเอาวิธีการที่ล้าสมัยมาสอน การสอนให้เด็กจดจำในสิ่งที่ไม่มีความสำคัญ เป็นต้น (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2537) ลักษณะการสอนเช่นนี้ทำให้เด็กเบื่อหน่าย และไม่สนใจการเรียน สอดคล้องกับความเห็นของดุชฎี บริพัตร (2548) ที่ว่าการเรียนการสอนที่เน้นการบอกเล่าให้จดจำจะทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เนื่องจากเด็กเหล่านี้ชอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งด้านการอ่านและการสืบค้นข้อเท็จจริงต่างๆ นอกจากนี้ เด็กเหล่านี้มีความจำที่ดีมาก มีศักยภาพในการประมวลข้อมูลที่เกินปกติธรรมดา มีการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย มีความสามารถในการสรุปย่อและให้เหตุผลอย่างพินิจวิเคราะห์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดและเหตุการณ์ต่างๆ สามารถจับประเด็นสำคัญได้อย่างรวดเร็ว คุณลักษณะเหล่านี้ทำให้เด็กเบื่อหน่ายกับการอธิบายซ้ำๆ ความซ้ำซาก การเรียนรู้ด้วยการทำซ้ำ การท่องจำ งานที่เป็นกิจวัตรประจำวัน การฝึกฝน และการจดจำรายละเอียด (Ehrlich, 1985; Clark, 1988; Clark et al. 1988)

3. ด้านทัศนคติของครูต่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ครูในโรงเรียนทั่วไปไม่พร้อมกับการสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และมักมีความรู้สึกที่ไม่ดีกับเด็กกลุ่มนี้ เนื่องจากเด็กมีความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ล้าหน้า ครูอาจไม่รู้จักเท่าเด็ก จึงเห็นว่าเด็กเป็นคนที่

"ยโสโอหัง" นอกจากนี้ ครูอาจเห็นว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษควรต้องเหมือนเด็กทั่วไป นั่นคือ อ่อนน้อม ยอมตามสุภาพ และทำคะแนนได้ดี ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ไม่สอดคล้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ และมีทัศนคติทางลบกับเด็กกลุ่มนี้ ที่ส่งผลเสียต่อการเรียนการสอน และทำให้เด็กเกิดการต่อต้าน ด้วยการมีพฤติกรรมก่อกวนและไม่สนใจเรียน ดังที่มีหลักฐานจากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า เด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ถูกให้ออกจากโรงเรียนเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษร้อยละ 20 (Galbraith, 1983)

4. ด้านโรงเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนส่วนมากไม่ได้จัดตั้งขึ้นมาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ แต่จัดตั้งขึ้นมาสำหรับเด็กปกติทั่วไป (Galbraith, 1983) โรงเรียนจึงไม่มีความพร้อมมากพอสำหรับการให้การศึกษากับเด็กกลุ่มนี้ในหลายๆ ด้าน เช่น ไม่สามารถจัดครูที่มีความสามารถตรงกับความสามารถพิเศษของเด็ก ความจำกัดของอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงปัญหาในการจัดโปรแกรมสำหรับส่งเสริมความสามารถพิเศษ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลให้เด็กเบื่อหน่ายโรงเรียน จนมีคำกล่าวที่ว่า ถ้าถามเด็กที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับโรงเรียน เด็กจะตอบออกมาโดยทันทีว่า น่าเบื่อ ง่ายเกินไป ซ้ำซาก ไม่ตรงประเด็น ไร้สาระ (Galbraith, 1983) ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายของโรงเรียนที่จัดให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษเรียนในห้องเดียวกับเด็กทั่วไป อาจก่อให้เกิดปัญหาบางอย่างได้เช่นกัน เนื่องจากเด็กที่มีความสามารถพิเศษชอบบทเรียนที่ท้าทาย และมีความอยากมากกว่าของเด็กวัยเดียวกันโดยทั่วไป การเรียนร่วมกับเด็กปกติอาจทำให้มีปัญหากับเพื่อน กับครู กับการเรียน อาจเป็นเด็กเบื่อหน่ายการเรียน สอบตกซ้ำแล้วซ้ำอีกได้ (ดุขฎี บริพัตร, 2548) นอกจากนี้ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นเด็กที่รู้มากกว่าเพื่อนๆ ในวัยเดียวกัน เมื่อต้องเรียนร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนปกติ อาจทำให้มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ตามมา เช่น การมีพฤติกรรมก่อกวน ไม่สนใจเรียน ไม่อยากไปโรงเรียน เป็นต้น (Ehrlich, 1985)

การวิจัยครั้งนี้ที่ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการเรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ การไม่สนใจเรียน มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Webb (1993 citing in Heylighen, 2005) ที่พบว่า ภายในห้องเรียนเด็กที่มีความสามารถพิเศษถูกมองว่าไม่มีความสามารถควบคุมตัวเองให้อยู่กับการศึกษาเล่าเรียน มีพฤติกรรมไม่ใส่ใจในการเรียน ก่อกวน หรือมีความพยายามอย่างอื่นที่ทำให้ตนเองเกิดความสนุกสนาน ผลการวิจัยนี้ยัง

สอดคล้องกับงานวิจัยอีกหลายๆ เรื่องเกี่ยวกับปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ Davis & Rimm (2004) ได้รวบรวมไว้ โดยพบว่า ปัญหาประการหนึ่งที่พบบ่อยมากนอกเหนือจากปัญหาอื่นๆ คือ ปัญหาการขาดความท้าทายที่เพียงพอ และการมีนิสัยการเรียนที่ไม่ดี

นอกจากปัญหาความสนใจเรียนของเด็กที่มี ความสามารถพิเศษ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแล้ว ยังมีผลวิจัยเพิ่มเติมในกลุ่มเด็กประถมศึกษาในปัญหาเรื่องความเอาใจใส่เฉพาะวิชาที่อยากเรียน ซึ่งประเด็นนี้ไม่พบในกลุ่มเด็กมัธยมศึกษา ผลที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มเด็กประถมศึกษาอยู่ในวัยเด็กตอนปลาย ซึ่งนักการศึกษาเห็นว่าเป็นระยะวิกฤต (Critical Period) ของการสร้างนิสัยมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เด็กบางคนจะมีลักษณะการมุ่งผลสัมฤทธิ์แบบปกติ ในขณะที่เด็กบางคนมีลักษณะมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่ำหรือสูงจนเกินไป (Hurlock, 1980) สอดคล้องกับแนวคิดของอีริกสัน (Erickson) ที่กล่าวถึงเด็กในวัยนี้ว่าเป็นระยะวิกฤตของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ซึ่งถ้าล้มเหลวก็จะพัฒนาความมีปมด้อยขึ้นมาแทนที่ เด็กวัยนี้จึงพัฒนาคุณสมบัติเอาใจใส่การทำงานหรือความขยันหมั่นเพียรในการเรียน การทำงาน ความรับผิดชอบและการเล่นที่มีกฎเกณฑ์ และสอดคล้องกับแนวคิดของฟรอยด์ (Freud) ที่กล่าวว่า วัยเด็กตอนปลายเป็นระยะพักตัวของพลังทางเพศ ความอยากหาความสำราญทางเพศจะถูกสกัดกั้นให้จมลงไปอยู่ในจิตไร้สำนึกโดยสิ้นเชิง พลังนี้จะกลับมาขึ้นมามากก็ต่อเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น ช่วงนี้จะเป็นช่วงที่เด็กพุ่งความสนใจไปที่กับสิ่งรอบๆ ตัว และเป็นช่วงของการเรียนรู้ (Shaffer & Kipp, 2010) จึงมีความเป็นไปได้ว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับประถมศึกษาจะพัฒนานิสัยมุ่งผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง แต่เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังคงขาดประสบการณ์ชีวิต และความสนใจของเด็กวัยนี้ยังอยู่ในวงจำกัดเมื่อเทียบกับเด็กมัธยมศึกษาหรือวัยรุ่น จึงทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับประถมศึกษาให้ความเอาใจใส่เฉพาะวิชาที่อยากเรียนเท่านั้น

ประเด็นปัญหาด้านอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาด้านอารมณ์ คือ การแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมกับผู้อื่น และการเอาแต่ใจตนเอง ในขณะที่ครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวเห็นว่าปัญหาด้านอารมณ์ คือ โกรธหรือโมโหง่าย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับพัฒนาการทางอารมณ์ตามปกติของเด็กวัยนี้ กล่าวคือ แม้เด็กในวัยประถมศึกษาจะเริ่มเรียนรู้การควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าวัยที่ผ่านมา แต่เมื่อเด็ก

อยู่ในบ้าน เด็กอาจไม่มีแรงจูงใจดังกล่าวนี้ เป็นผลให้เด็กมักแสดงอารมณ์เต็มที่เหมือนที่เคยทำตอนเป็นเด็กเล็ก ซึ่งทำให้พ่อแม่ตำหนิหรือลงโทษที่เด็กประพฤติตนไม่สมวัย นอกจากนี้ สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์โกรธในวัยเด็กตอนปลายมีมากกว่าในวัยเด็กตอนต้น เพราะเด็กต้องการเป็นตัวของตัวเองมากกว่า จึงเกิดความคับข้องใจมากกว่า สิ่งที่ทำให้เด็กวัยประถมศึกษาก่อรยังมีอีกหลายอย่าง เช่น ถูกขัดขวางในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ถูกตำหนิหรือถูกวิจารณ์ ถูกเปรียบเทียบกับเด็กอื่นๆ ที่ดีกว่า ถูกอบรมสั่งสอน ถูกบ่นว่าหรือถูกทำโทษในสิ่งที่เขาไม่ได้ทำ เห็นคนอื่นฯ โกงหรือทำในสิ่งที่ไม่ยุติธรรม ถูกกล่าวหาว่าโกหก และประการสุดท้าย เด็กวัยประถมศึกษาก็โกรธอันเนื่องจากความไม่ฉลาดของตนเอง เด็กมักตั้งระดับความมุ่งหวังเหนือความสามารถ และเมื่อทำไม่ได้ก็มักจะโกรธ (ประณต เค้าจิม, 2549) ครูของเด็กในระดับประถมศึกษาจึงมองว่า เด็กวัยนี้โกรธหรือไม่โง่ง่าย ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับเด็กระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น โดย G. Stanley Hall กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยพายุบูแคม (Storm and Stress) คือ มีอารมณ์รุนแรง ไม่คงที่ นอกจากนี้ ยังขาดการควบคุมในการแสดงออก มีอารมณ์ค้างเกิดเสมอๆ และมีอารมณ์ร่วมรู้สึกที่รุนแรง (ประณต เค้าจิม, 2549; Seifert & Hoffnung, 1994) ประกอบกับคุณลักษณะด้านอารมณ์บางประการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เช่น การมีความรู้สึกไวต่อความคาดหวังและความรู้สึกของคนอื่น มีอุดมการณ์และความยุติธรรม มีความต้องการที่รุนแรงในเรื่องความสอดคล้องระหว่างค่านิยมเชิงนามธรรมกับการกระทำส่วนตน การมีระดับของการตัดสินใจจริยธรรมที่ล้ำหน้ากว่าเด็กอื่นๆ ในวัยเดียวกัน เป็นต้น จึงเป็นคุณลักษณะที่ไปช่วยเสริมให้อารมณ์โกรธ โมโง่ง่ายของเด็กกลุ่มนี้มีมากยิ่งขึ้น

ประเด็นปัญหาด้านสังคม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับประถมศึกษากลุ่มหนึ่งเห็นว่า ปัญหาด้านสังคมของเด็กคือการชอบอยู่คนเดียว ในขณะที่ผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งที่มีจำนวนใกล้เคียงกันกับกลุ่มแรกกลับเห็นตรงกันข้าม โดยเห็นว่า ปัญหาด้านสังคมของเด็ก คือ การชอบเข้าสังคม แต่ในระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองเห็นว่าเด็กมีปัญหาเฉพาะเรื่องการเข้าสังคม มีเพื่อนมาก สำหรับครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาด้านสังคมของเด็ก คือ ชอบอยู่คนเดียว การที่ผู้ปกครองเห็นว่าปัญหาด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับประถมศึกษา คือ การชอบอยู่คนเดียว และการชอบเข้าสังคมอธิบายได้ว่า โดยทั่วไปเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่นักจิตวิทยา

เรียกว่า เป็นวัยเข้ากลุ่มเพื่อน (Gang Age) เป็นการรวมกันของเด็กวัยเดียวกัน เพศเดียวกัน เพื่อความสนุกสนาน เป็นกลุ่มการเล่น (Play Group) กิจกรรมกลุ่มที่เป็นที่นิยม ประกอบด้วยการเล่นเกมส์และกีฬา การดูภาพยนตร์ การคุยกัน และการกินอาหารร่วมกัน เป็นต้น เด็กวัยนี้ต้องการเข้ากลุ่มเพื่อนและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (ประณต เค้าจิม, 2549) ความต้องการมีเพื่อนและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานขั้นหนึ่งตามทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ดังนั้น เด็กที่มีความสามารถพิเศษก็น่าจะต้องมีความต้องการในเรื่องนี้สอดคล้องกับคุณลักษณะทางสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ ต้องการแสวงหาเพื่อน อาจชอบที่จะอยู่หรือพูดคุยกับผู้ใหญ่หรือเด็กที่มีอายุมากกว่า มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกเพศทุกวัย ชอบทำความรู้จักกับผู้คน มีความเป็นผู้นำสูง (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2543; สำอาง หิรัญบุรณะ และคณะ, 2544; อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ, 2548; ผดุง อารยะวิญญู, 2551; Gardner, 1989; House, 1991; Clark, 1992) ทำให้ผู้ปกครองมองว่า เด็กกลุ่มนี้ชอบสังคม อย่างไรก็ตามยังมีคุณลักษณะอื่นๆ ด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ ชอบทำงานเดี่ยวมากกว่างานกลุ่ม ไม่รวมกิจกรรมที่ไม่ชอบไม่สามารถปรับความคิดของตนเองให้คล้อยตามความคิดของกลุ่มคนในสังคม จึงทำให้เด็กไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้ (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2543; สำอาง หิรัญบุรณะ และคณะ, 2544; อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ, 2548; ผดุง อารยะวิญญู, 2551; Gardner, 1989; House, 1991; Clark, 1992) จึงมีความเป็นไปได้ที่เด็กบางส่วนมีคุณลักษณะเหล่านี้ ประกอบกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีความเข้าใจได้ด้วยความมุ่งมั่นมากเป็นพิเศษในงานที่ตนมีความสนใจสูง ในเวลาที่ยาวนาน ยึดมั่นในความสมบูรณ์แบบแสดงความเป็นอิสระไม่คล้อยตามใคร จึงทำให้ผู้ปกครองมองว่าเด็กมีลักษณะชอบอยู่คนเดียว ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับใคร โดยสรุป คือ ผู้ปกครองของเด็กระดับประถมศึกษาเห็นว่าปัญหาด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีทั้งการชอบอยู่คนเดียวและการชอบเข้าสังคม แต่ทั้งนี้ผู้ปกครองของเด็กระดับมัธยมศึกษากลับเห็นว่า ปัญหาด้านสังคมของเด็กมีเฉพาะการชอบเข้าสังคมและมีเพื่อนมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเด็กระดับมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงที่โลกทางสังคมของเด็กกว้างขวางมากขึ้น และเป็นช่วงที่เด็กให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน มีพฤติกรรมคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และมีความต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูง จึงทำให้เด็กวัยนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมต่างๆ กับกลุ่มเพื่อน ทั้งกิจกรรมส่วนตนและ

กิจกรรมทางสังคม ให้เวลากับพ่อแม่ลดลง และมักขัดแย้งกับพ่อแม่มากขึ้น (ประณต เค้าจิม, 2549) จึงอาจทำให้ผู้ปกครองเห็นว่า การชอบเข้าสังคมของเด็กและการมีเพื่อนมากเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา แทนที่จะมองว่าเป็นพัฒนาการตามปกติ อย่างไรก็ตาม ครูกลับเห็นว่าปัญหาด้านสังคมของเด็กทั้ง 2 กลุ่มมีประการเดียว คือ การชอบอยู่คนเดียว อาจเป็นไปได้ว่าครูมีความใกล้ชิดกับเด็กน้อยกว่าผู้ปกครอง ครูอาจสังเกตเห็นเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนเท่านั้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะของการไม่เข้ากลุ่ม เช่น ชอบทำงานเดี่ยวมากกว่างานกลุ่ม ไม่รวมกิจกรรมที่ไม่ชอบ เป็นอิสระไม่คล้อยตามใคร เป็นต้น ส่วนพฤติกรรมอื่นๆ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หรือการชอบทำความรู้จักผู้คน เป็นพฤติกรรมที่ครูอาจไม่สามารถสังเกตเห็นได้ดีเท่ากับพ่อแม่ ทำให้ครูรับรู้ว่ามีปัญหาด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีเพียงประการเดียว คือ การชอบอยู่คนเดียว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ซึ่งในบทความวิจัยนี้เป็นผลจากระยะที่ 1 ที่เป็นการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยใช้แบบสำรวจที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษสามารถนำไปใช้สำรวจปัญหาและความต้องการของเด็กได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูในด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเป็นการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น จึงควรมีการวิจัยสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูในกลุ่มของเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เช่น ด้านภาษา ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อที่จะได้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- ดุขฎิ์ บริพัตร ณ อยุรยา, หมอม. (2548). **เด็กปัญญาเลิศ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟ เพรส.
- ประณต เค้าจิม. (2549). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. เอกสารคำสอนวิชา จต. 221. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2539). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ**. กรุงเทพฯ: บริษัท จำไทยเพรส จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ (พ.ศ. 2549-2559)**. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข. (2537). **สร้างลูกให้เป็นอัจฉริยะ**. กรุงเทพฯ: ผู้จัดกร.
- _____. (2543). **แผนที่สู่การพัฒนาอัจฉริยภาพเด็ก**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- _____. (2544). **รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านแนะแนวและจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ: บริษัท รัตนพรชัย จำกัด.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ. (2548). **รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านแนะแนวและจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- อุษณีย์ ออนุรต์วงศ์. (2555). **การเสาะหาคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ**. กรุงเทพฯ: อินทร์ณ.
- Clark, B. (1988). *Growing up gifted*. Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- _____. (1992). *Growing up gifted*. New York: Macmillan.
- Davis, G. A. & Rimm, S. B. (2004). *Education of the gifted and talented*. 5th ed. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Ehrlich, V. Z. (1985). *Gifted children: A guide for parents and teachers*. San Francisco, CA: Trillium Press.

- Galbraith, J. (1983). *The gifted kids survival guide, ages 11-18*. Minneapolis: Free Spirit.
- Gardner, H. (1989). *To open minds: Chinese clues to the dilemma of American education*. New York: Basic Books.
- Heylighen, F. (2005). *Characteristics and problems of the gifted: Neural propagation depth and flow motivation as a model of intelligence and creativity*. Brussels, Belgium: University of Brussels.
- Hurlock, E. B. (1980). *Developmental psychology: A life-span approach*. New York: McGraw-Hill.
- Seifert, K. & Hoffnung, R. J. (1994). *Child and adolescent development*. Boston, MA: Houghton Mifflin Co.
- Shaffer, D. R. & Kipp, K. (2010). *Developmental psychology: Childhood and adolescence*. Belmont, CA: Cengage Learning/Wadsworth.